

ТЕХНОЛОГІЯ РЕВІЗІЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ БЮДЖЕТНОЇ УСТАНОВИ

УДК 657.6:005.332.8

Репіна Ю. О., студент 4 курсу
факультету консалтингу іміжнародного бізнесу
ХНЕУ ім. С. Кузнеця,

В сучасних умовах державні контролюючі органи часто стикаються з порушеннями, пов'язаними з неякісним складанням фінансової звітності та відображенням у ній викривленої інформації щодо операцій та фінансових результатів бюджетних установ. Контроль фінансової звітності спрямований на забезпечення користувачів інформацією, необхідною для прийняття рішень про фінансовий стан та результати діяльності бюджетної установи. Якщо облік і звітність в установах організовано правильно, то це дає можливість систематично контролювати стан зберігання та використання бюджетних ресурсів, своєчасно виявляти винних осіб у шкодах, заподіяних нестачами, крадіжками, перевитратами або збитками, здійснювати профілактичні заходи.

Проблеми контролю в бюджетних установах досліджують як вітчизняні, так і закордонні вчені. Зокрема, даному питанню приділили увагу Білуха М. Т., Бутинець Ф. Ф., Виговська Н. Г., Дікань Л. В, Дорошенко О.О., Шевчук О. А., Усач Б. Ф., Базась М. Ф., Атамас П. Й., Малюга Н.М., Петренко Н.І., Любенко А.М., Тютюнник П.С., Боярська Ю.В. тощо. Питання технології контролю в економічній сфері розглядає досить обмежене коло науковців. Так, в їх числі можна назвати таких вчених як Андрєєв В. Д., Белобжецький І. А., Лапухін Н. В., Подольський В. І., Бутинець Т. А., Дорошенко О.О. Разом з тим, нерозробленими залишаються теоретичні засади технології ревізії діяльності бюджетних установ. У зв'язку з цим дослідження сутності та змісту технології ревізії фінансової звітності бюджетних установ є актуальним.

Метою статті є теоретичне обґрунтування визначення поняття «технологія ревізії фінансової звітності бюджетної установи».

В сучасному світі термін технологія використовується у різних галузях. Загальне поняття технології наступне: технологія – це наука про способи (набір і послідовність операцій, їх режими) забезпечення потреб людства за допомогою (шляхом застосування) технічних засобів (знарядь праці). Також поняття технології трактують як власне технологічні процеси одержання, обробки й переробки, складання чи будівництва, а також опис цих процесів у вигляді інструкцій щодо їх виконання, технологічних правил, вимог, графіків, карт тощо. Тобто загалом технологія розглядається як знання щодо технічних процесів, але останнім часом цей термін використовується також відносно знань щодо нетехнічних процесів. Так, наприклад, Лесик В. О. та Григоренко В. М. пропонують під технологією управління розуміти «структуровану сукупність операцій, що утворюють взаємозв'язані управлінські процедури, спрямовані на здійснення функцій управління та досягнення цілей із використанням спеціальних методів, прийомів, засобів та інструментів» [1].

Вивчення літератури з контролю показало, що одним із перших в теорії контролю термін «технологія» наприкінці 80-х років минулого сторіччя застосував Андрєєв В. Д. Він запропонував трактувати технологію контролю як «ряд послідовних дій, які складаються з чотирьох етапів: 1) вибір об'єкта для перевірки; 2) комплексний аналіз і перевірка контролюючого об'єкта; 3) вплив на контролюючий об'єкт; 4) перевірка виконання рішень» [2, с. 20-21]. Разом з тим, в ті ж роки Белобжецький І.А. [3], Лапухін Н. В. і Подольський В. І. [4] розглядали технологію контролю лише в контексті спрямованості на забезпечення ефективності виробництва.

Сопко В. В. та Завгородній В. П. у 2000 р. привернули увагу до особливостей технології облікового, контрольного і аналітичного процесів, зазначивши, що «бухгалтерський облік, контроль та аналіз можуть бути описані як технологічні системи, що організаційно формують певну послідовну систему етапів відповідного процесу» [5]. У 2004 р. ними сформульовано визначення поняття «організація технології контрольного процесу» як «створення організаційних передумов для оптимізації виконання контрольних процедур, для чого застосовують

різні прийоми, які на кожному етапі контрольного процесу становлять цілий комплекс» [6, с. 138]. Таким чином підкреслено наявність особливостей технології контролю окремих питань.

Варто зазначити, що ідеї Сопка В. В. та Завгороднього В. П. отримали подальший розвиток у монографії Дорошенко О. О., де висвітлено питання формування механізму організації забезпечення технології контрольного процесу та організації контролю господарської діяльності бюджетних установ [7, с. 114–146.]. Разом з тим, сутність та зміст технології контролю автор не розглядає.

Важливим здобутком теорії контролю є висновки Бутинець Т. А., яка пропонує під технологією контролю розуміти «процес створення продуктів контролерської праці, які здійснюються в процесі дослідження ФГЖ з надання інформації керівництву та іншим користувачам, задоволення їх потреб і запитів, а також з метою наукової, інформаційної, профілактичної та іншої діяльності, що базується на сукупності принципів, методів, інструментів, ресурсів і механізмів, а також знанні про застосування і взаємодію між собою складових цієї сукупності» [8]. Тобто у визначенні автором підкреслюється цільова спрямованість праці контролерів. Крім даного визначення Бутинець Т. А. на основі запозичення з інших галузей знань пропонує застосовувати такі терміни як технологічна операція, технологічний режим і технологічний процес.

Таким чином, підсумовуючи сказане, можна зробити висновок, що в теорії контролю є певні напрацювання щодо розуміння технології контролю. В той же час слід враховувати, що контроль, у тому числі діяльності бюджетних установ, здійснюється в різних формах. Так, згідно Закону України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» державний фінансовий контроль забезпечується органом державного фінансового контролю через проведення державного фінансового аудиту, перевірки державних закупівель та інспектування [9].

Інспектування здійснюється «у формі ревізії та полягає у документальній і фактичній перевірці певного комплексу або окремих питань фінансово-господарської діяльності підконтрольної установи, яка

повинна забезпечувати виявлення наявних фактів порушення законодавства, встановлення винних у їх допущенні посадових і матеріально відповідальних осіб» [9]. Саме цільова спрямованість визначає відмінність ревізії від інших форм контролю.

Сутність ревізії та порядок організації її проведення всебічно розкриті багатьма вченими. Проте ні чинне законодавство, ні нормативні документи не містять визначення поняття «технологія ревізії». Не приділяють достатньої уваги питанням технології ревізії бюджетних установ як практики, так і науковці. Тут варто погодитись з Бутинець Т.А., яка зазначає, що «більшість практиків про неї не знають», а серед науковців «майже немає практиків-контролерів, які у своїй діяльності застосовували технологію контролю на науковій основі» [8]. Разом з тим, саме застосування науково обґрунтованої технології спроможне суттєво підвищити якість та результативність виконання контрольних процедур. Це є справедливим і відносно такого обов'язкового питання ревізії бюджетної установи як перевірка фінансової звітності на відповідність встановленим вимогам. При цьому є певні особливості технологічного режиму здійснення такої перевірки в частині потреби врахування при її розробці необхідності постійного узгодження з іншими питаннями ревізії. Відповідно для розробки найбільш раціональної технології варто визначитись з термінологічним апаратом.

Автором пропонується визначати технологію ревізії фінансової звітності бюджетної установи як сукупність контрольних процедур виконуваних у певній послідовності та узгоджених з технологічним режимом ревізії інших питань діяльності, а також відповідних ресурсів та інструментарію з метою встановлення ступеню достовірності фінансової звітності бюджетної установи. Такий підхід до розуміння даного поняття дозволить більш зважено підійти до практичної реалізації заходів щодо впровадження технології ревізії фінансової звітності, яка б відповідала реальним потребам сьогодення.

Література

1. Лесик В. О. Підходи до визначення поняття «технологія управління» / В. О. Лесик, В. М. Григоренко // Економіка розвитку. – 2013. – № 4. – С. 62–68. [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/escro_2013_4_14
2. Андреев В. Д. Ревизия и контроль в потребительской кооперации : учебник для студентов вузов / В. Д. Андреев. – М. : Экономика, 1987. – 334 с.
3. Белобжецкий И. А. Ревизия и контроль в промышленности : [учебн. пособ. для студентов вузов] / И. А. Белобжецкий. – М. : Финансы и статистика, 1987. – 293 с.
4. Лапухин Н. В. Экономическому контролю – современные технологические решения / Н. В. Лапухин, В. И. Подольский – М. : Финансы и статистика, 1987. – 240 с.
5. Сопко В. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу: підручник / В. Сопко, В. Завгородній – К.: КНЕУ, 2000. – 260 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://studentbooks.com.ua/content/view/130/35/1/7/>
6. Сопко В. В. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу: підручник / В. В. Сопко, В. П. Завгородній – К.: КНЕУ, 2004. – 411 с.
7. Дорошенко О. О. Контроль господарської діяльності бюджетних установ в умовах модернізації державних фінансів України: монографія. / О. О. Дорошенко. – Рівне : НУВГП, 2012. – 294 с.
8. Бутинець Т. А. Сучасна технологія контролю: сутність і зміст поняття, взаємозв'язки елементів / Т. А. Бутинець // Обліку і фінанси АПК6 бухгалтерський портал. – 2010. – №4. – [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://magazine.faaf.org.ua/suchasna-tehnologiya-kontrolyu-sutnist-i-zmist-ponyattya-vzaemozv-yazki-elementiv.html>
9. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні: Закон України від 26.01.1993 р. № 2939-XII (зі

змiнами) [Електронний ресурс] – Режим доступу :
http://dkrs.kmu.gov.ua/kru/uk/publish/article?art_id=39878&cat_id=32565

Науковий керівник,
к.е.н., доц.

Воїнова Т. С.

Опубліковано в авторській редакції